

СТАНОВИЩЕ

по проект на закон за изменение и допълнение на Закона за професионално образование и обучение № 354-01-88, внесен от Валентина Богданова и група народни представители на 03.12.2013 г. и проект на закон за изменение и допълнение на Закона за професионално образование и обучение № 354-01-76, внесен от Милена Дамянова и група народни представители на 12.11.2013 г.

Подкрепяме като цяло проекта на Закон за изменение и допълнение на Закона за професионално образование и обучение № 354.01-88, внесен от Валентина Богданова и група народни представители на 03.12.2013 г. със следните мотиви:

Предложеният от вносителите проект е по-изчистен и ясен терминологично, няма императивни, нито дискриминационни нововъведения за разлика от проекта, внесен от Милена Дамянова и група народни представители. Считаме, че процеса на валидиране е описан изчерпателно в предложението, като самото валидиране следва да се обособи в отделна точка. Приемаме също предложенията за създаване на нова ал. 6 в чл. 8 и нова ал. 4 в чл. 9 с визираните редакции. В тази връзка считаме, че в чл. 9 следва да се създаде и нова ал. 5 със следното съдържание:

„(5) Право за осъществяване на обучение чрез работа (дуално обучение) за придобиване на професионална квалификация по професия или част от професия имат институции, предоставящи професионално образование и/или обучение с работодатели въз основа на сключен договор между тях.“

Не подкрепяме като цяло проекта на закон за изменение и допълнение на Закона за професионално образование и обучение № 354.01-76, внесен от Милена Дамянова и група народни представители на 12.11.2013 г. със следните мотиви:

1. В предложението не се говори за институции, предлагащи професионално образование и обучение, а за професионални гимназии, което автоматично изключва участието на останалите институции;
2. Не приемаме създаването на нова юридическа форма на взаимодействие на браншови организации и МОН, под която форма ще се предоставя практическо обучение на ученици и обучаеми (разбираме като възрастни) в центровете за професионално обучение. Създава се нова форма на обединение за предоставяне на практическо обучение, което обучение ще се провежда в Центровете за професионално образование (ЦПО). Това е неприемливо поради:

- Нито един ЦПО няма да допусне практическото обучение в центъра да се извършва от външна организация, било то и указаното обединение.
 - За нас е неясен смисъла на обединение между браншовите организации и МОН, с цел предоставяне на практическо обучение. И двете страни нямат капацитета да предоставят такова обучение. В случай че се цели повишаване на качеството на практическото обучение, то обединението следва да е между работодател, работещ в дадена професионална област и обучителна институция, подобно на дуалното обучение.
 - Така предложен текстът е лобистки и цели обслужване с цел приходи за МОН и браншовите организации.
3. В чл. 49а се предлага ресурсното осигуряване на институциите, предоставящи професионално образование и обучение думата „материални“ да се замени със „собствена материална база“. По наше мнение това създава възможност за императивно въвеждане на задължение, което ще елиминира голяма част от доставчиците на услуги от пазара на тези услуги, в т.ч. и ЦПО. В този смисъл категорично не приемаме направеното предложение за „собствена материална база“. Считаме, че направеното предложение е недопустима намеса в организацията на работа на обучителните институции, които не са обезпечени с делегирани бюджети, като това ги поставя в неравностойна позиция на пазара. Обръщаме внимание, че наличието на собствена материална база не е критерий за високо качество. Явен пример за това е отливът на ученици от много добре обезпечени с материална база училища.
 4. Подобни императивни намерения се визират и в предложените текстове в чл. 5б, нови т. 8, където е записано, че работодателите „осигуряват“ условия за провеждане на практическата част на дуалното обучение в предприятията. Същото се отнася и за текста, че „обучението по чл. 5, ал. 4, т. 1 се финансира от работодателя“. Всъщност вносителите предлагат да има дуално обучение, което да се провежда единствено по договор между професионална гимназия и работодател, като работодателят не само осигурява базата за практическо обучение, но и заплаща самото обучение.
 5. Направено е и предложение за подновяване на лицензията на всеки 5 години, под предтекст, че се налага актуализиране на плановете и програмите за обучение. Считаме това за недопустимо, защото актуализиране понастоящем се прави перманентно. Целта на предложението вероятно е да се събират пари регулярно, на всеки 5 години, при подновяване на лицензията. Всяка обучителна институция актуализира своите планове и програми и тяхното съдържание при необходимост и в съответствие с наложителни външни фактори, свързани с конкретната професия.
 6. В предложението се прави опит да се инкорпорират норми не на систематичното им място по отношение на ученици със специални образователни потребности. Това е неприемливо допълнително разграничаване, при положение, че е разписана специална глава за тези ученици.
 7. Вносителите предлагат да се закрийт центровете за квалификация на обучаващите и на тяхно място да се открият едни нови формирания – центрове за нови знания, които да са юридически обединения между МОН и браншовите организации, за обучение на ученици и обучаеми по практика в центровете за професионално обучение. Това не осигурява яснота относно

ролята на конкретния работодател, с конкретната му материална база, с конкретния му ресурс от специалисти – професионалисти, нито относно ползата за конкретния работодател. Нито МОН, нито браншовата организация могат да провеждат практическо обучение. Тази функция може да се осъществи единствено от работодателите, по причина, че само те разполагат с непрестанно модернизиращ и адекватен ресурс.

8. С внесеното предложение се въвежда реформа в сферата на образованието и обучението, като се въвеждат „единици резултати от кредити“. Това като намерение е удачно, но в състоянието, при което системата не е готова да ги въведе, ще настъпи хаос.
9. Не приемаме също предложението за отпадане на степените на образование, като и изключването на възможността на учениците да се обучават по индивидуален план, което е различно по същество от придобиването на знания, умения и компетентности чрез работа, натрупване на практически опит или самостоятелно учене. Докато терминът „индивидуална подготовка“ не изключва гореизброените възможности.
10. На последно, но не по значение място, считаме, че създаването на програма Ж е излишно, тъй като дуалното образование или обучение може да се провежда по всички съществуващи до момента рамкови програми, като отправната точка е конкретната професия.